

Raketna i nuklearna flota SSSR-a

Najsuvremenije nuklearno oružje današnjice nalazi se u provjerenim rukama sovjetskih mornara. Glavna udarna snaga su nuklearne podmornice i mornarička avijacija. Sovjetski Savez ima oceansku flotu sposobnu za izvršenje različitih zadataka. Oružje koje nose podmornice može uništiti protivnika na desetinama, stotinama i hiljadama kilometara. Površinski ratni brodovi naoružani su nosačima raketa srednjeg i velikog dometa. Ove konstatacije mogle su se pročitati u štampi koja ih je zabilježila registrirajući izjave najodgovornijih vojnih rukovodilaca SSSR-a povodom proslave 50. godišnjice Sovjetske armije i ratne mornarice (23. februara 1968).

Činjenica je, da flotne pomorske snage SSSR krstare svim morima svijeta i da je Sovjetska ratna mornarica dostigla vrh na svjetskoj rang listi. Nekad je SSSR smatran uglavnom samo kao velika kontinentalna evroazijska sila, a danas je on prisutan u svijetu i kao prvorazredna pomorska sila i država. Na to je utjecalo više faktora. Brz razvoj proizvodnih snaga u SSSR-u i potreba za uključivanjem u tokove svjetske razmjene ubrzali su i izgradnju trgovačke flote. Početkom prošle godine pod zastavom Sovjetskog Saveza plovilo je oko 5800 brodova većih od 100 Brt u ukupnoj tonaži od 11,492.044 Brt. Važno je istaći da jednu polovinu tonaže čine brodovi ispod 5 godina starosti. Intenzivan razvoj trgovačke flote dovest će u narednih deset do petnaest godina SSSR na vodeće mjesto u toj oblasti. Velika trgovačka flota i zaštita vlastitih interesa na svjeskim pomorskim komunikacijama nameću potrebu izgradnje i jake flote ratnih brodova. Porast političkog ugleda SSSR-a u borbi za mir u svjetskim razmjerima i s tim u vezi obaveza da se suprotstavi imperijalističkim pretenzijama i nastajima na slobodne i nezavisne zemlje širom svijeta tako-

der su utjecali na jačanje ratne mornarice. Posebno mjesto u tome svakako ima i potreba odbrambenih napora SSSR-a da se blagovremeno osujete namjere osvajača da ga napadne s mora. Trebalo je, također, dati i adekvatan odgovor na izgradnju raketno-nuklearnih podmornica u ratnoj mornarici SAD, kao i pomorskih snaga ove zemlje koje su se osjećale gospodarima mora.

U sastavu ratne mornarice SSSR-a početkom 1967. godine bilo je oko 400 podmornica (od toga oko 40 na nuklearni pogon), 20 krstarica, 110 razarača, 100 eskortnih razarača i fregata, 300 patrolnih brodova raznih veličina, 350 minolovaca, 100 raketnih čamaca sa raketama za gađanje ciljeva na moru, 350 torpednih čamaca i motornih topovnjača, preko 200 desantnih brodova i velik broj pomoćnih, transportnih i istraživačkih brodova (podaci prema Jane's Fighting Spihs za 1966/67., s tim što nisu uračunate novogradnje niti brodovi Kaspijske i drugih flotila).

U pogledu geostrategijskog rasporeda flotne snage su objedinjene u nekoliko samostalnih flota kao što su: Sjeverna, Baltička, Tihooceanska i Crnomorska s tim što se ove snage orijentišu na pojedina ratišta i vojišta. Tako su one iz Sjeverne i Baltičke flote orijentirane i za dejstvo na Atlantiku, a Crnomorska flota i za dejstvo u Sredozemnom moru. Pored ovih flota postoje Kaspijska, Amurska i druge flotile. Podmornice na nuklearni pogon kao i površinski brodovi (razarači i veći) naoružani projektilima i praćeni flotnim trenom mogu uspješno realizirati operativnu vezu i brz manevar flotnih snaga između pojedinih zasebnih flota. Prema izvorima iz štampe na Zapadu u Baltičkom moru ima: 5 krstarica, 40 razarača, 20 fregata, 70 podmornica, 120 torpednih (raketnih) čamaca,

130 minolovaca, 80 desantnih brodova. U Crnom moru ima: 5 krstarica, 30 razarača, 20 fregata, 80 podmornica, 80 torpednih (raketnih) čamaca i 80 minolovaca. Na Sjevernom moru ima: 6 krstarica, 45 razarača, 30 fregata, 120 podmornica, 100 torpednih (raketnih) čamaca i 100 minolovaca. Na Dalekom Istoku ima: 6 krstarica, 30 razarača, 20 fregata, 120 podmornica, 100 torpednih (raketnih) čamaca, 100 minolovaca i 80 desantnih brodova (izvjesno neslaganje s ukupnim brojem brodova vjerojatno proističe iz različitih naziva za brodove slične namjene). Na obalama ovih mora postoji veoma razvijen sistem moderno uređenih i dobro obezbjeđenih vojnopomorskih baza i uporišta.

Prema namjeni flotne snage mogu se podijeliti u snage za stratejske nuklearne udare, na snage za dejstva na otvorenom moru i oceanskim pomorskim komunikacijama, zatim na snage za dejstvo u obalnim vodama. Za stratejska nuklearna dejstva predviđaju se podmornice na nuklearni pogon naoružane projektilima dometa 3.000 nautičkih milja sa hidrogenskim bojivim glavama. One se kreću pod vodom velikom brzinom (30 čv) i mogu da u podvodnoj vožnji plove gotovo neograničeno dugo i da izvrše nuklearne udare po važnim ciljevima smještenim u velikoj dubini protivnikova kopna. Za izvršenje stratejskih nuklearnih udara mogu se koristiti i moderne podmornice sa klasičnim pogonom naoružane projektilima sa nuklearnim bojivim glavama.

Za dejstva na otvorenom moru protiv podmornica i površinskih brodova predviđaju se podmornice lovci na nuklearni pogon naoružane specijalnim torpedima i to u prvom redu za borbu protiv podmornica na nuklearni pogon naoružanih projektilima. Za dejstvo protiv površinskih brodova predviđa se preko 250 podmornica na klasični pogon različitih vrsta, od kojih su neke naoružane i sa 24 torpeda odnosno 40 mina. Udarnu snagu čine i krstarice i razarači naoružani projektilima. Razarač tipa »Kinda« raspolaze sa 16 raketa za gađanje ciljeva na moru i kopnu dometa od oko 650 km i sa nuklearnim bojivim glavama. Ovi kao i drugi brodovi naoružani su veoma efikasnim protivavionskim i protivpodmorničkim naoružanjem. Karakteristično je da sve sovjetske krstarice i razarači mogu da nose i veliki broj mina. Predviđa se, da ove flotne udarne snage podržavaju i znažni efektivni mornaričkog

vazduhoplovstva srednjeg i velikog radijusa dejstva. Dugotrajni boravak na moru ovih snaga omogućava flotni tren koji ih snabdjeva gorivom i ostalim potrebama.

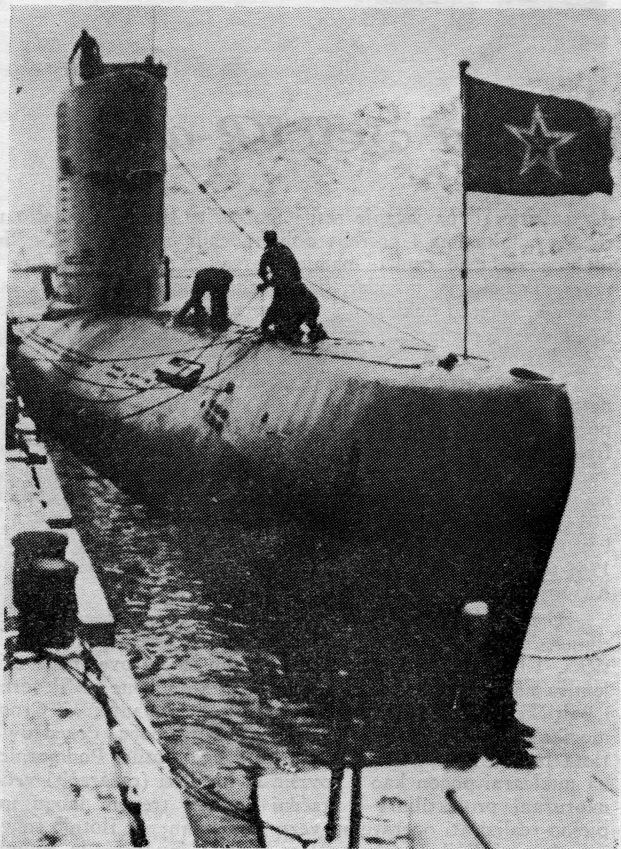
Za dejstvo u obalnim vodama predviđaju se uglavnom manji brodovi od kojih naročitu pažnju vojnopomorskih stručnjaka privlače raketni čamci. Čini se, da je sposobnost ovih malih ratnih brodova i njihova veoma efikasna raketna vatra posebno uočena prilikom potapanja izraelskog razarača »Eilat« od strane raketnog čamca ratne mornarice UAR, te je naročito u nekim stručnim časopisima na Zapadu ova vrsta broda ocijenjena kao pravo remek djelo, tim prije što takve brodove i rakete ne posjeduju ratne mornarice Zapada.

Ovim nisu navedene ni sve snage (specijalne i druge) kao ni mogućnosti flote SSSR. U posljednje vrijeme u štampi se mogu naći informacije da SSSR gradi i nosače aviona, odnosno da je već izgrađen nosač helikoptera. Prošle godine na paradi u Moskvi pojavile su se i pomorskodesantne jedinice. Posebno razmatranje zaslužila bi činjenica da mornaričko vazduhoplovstvo SSSR-a raspolaze i sa izviđačima i bombarderima za dejstva na velikim daljinama od 4.500 kilometara, koji mogu da dejstvuju raketama po brodovima i sa daljine od 400 km. Također, posebnu pažnju zaslužuje veoma visoki stepen obučenosti posada i bojeve spremnosti flotnih snaga SSSR-a.

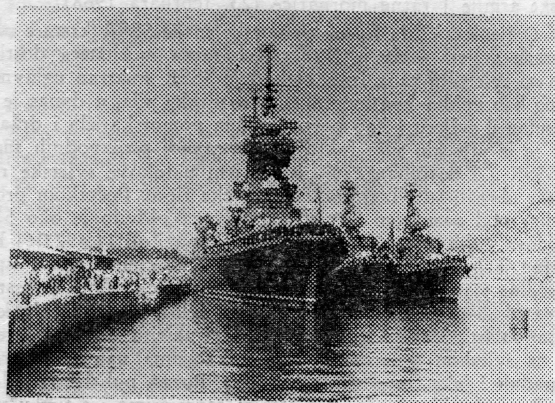
Prema ocjeni Zapada u Sredozemlju krstari oko 40—50 ratnih brodova SSSR-a. Činjenica je, da se flotne snage Sovjetskog Saveza nalaze u Sredozemlju i da je upravo to označilo kraj jedne dugogodišnje prakse poslije drugog svjetskog rata da jedna nesredozemna zemlja tj. SAD smatra ovo more svojim jezerom u kojem može nesmetano njena šesta flota da vrši pritiske koji su narodima ovog područja donijeli teškoće, sukobe, pa i ratove. Do 1967. godine vojno prisustvo SSSR-a u Sredozemlju bilo je ograničeno, danas nakon promjena koje su uslijedile agresijom Izraela na arapske zemlje, kao i drugim postupcima reakcionarnih snaga, prisustvo flotnih snaga ove socijalističke zemlje postalo je neophodno i, kako izgleda, vlada SSSR-a ne namjerava da u bliskoj budućnosti ove snage povuče u njihove baze.

»Sovjetski Savez pridaje veliki značaj bojnoj gotovosti svoje ratne mornarice, kako bi uvijek bila spremna da se na prvi poziv otadžbine sruči na agresora«, izjavio je glavni komandant Sovjetske ratne mornarice admiral Gorškov, zamjenik ministra odbrane SSSR.

U intervjuu koji je objavila »Pravda« povodom 50. godišnjice oružanih snaga SSSR-a, Gorškov ukazuje na stalni napredak Sovjetske ratne mornarice, ističući pritom da je mornarica jedan od najuniverzalnijih rodova oružanih snaga, jer vodi borbu na moru, pod vodom i u vazduhu. Sovjetski admiral je rekao da SSSR ima »oceansku flotu sposobnu da izvršava različite zadatke«, a posebno je istakao značaj nuklearnih podmornica različite namjene i mornaričkog vazduhoplovstva opremljenog raketnim oružjem.

Jedna od mnogobrojnih podmornica SSSR-a

Dio površinskih brodova Crnomorske flote